

QC
۹۰۷
۱۶ / ۱۱ / ۱۴

دانشگاه پیام نور
دانشکده علوم پایه
گروه فیزیک
مرکز شیراز

عنوان پایان نامه :

بررسی اثرات ترمو - اپتیکی در لیزرهای حالت جامد با دمش دیودی غیر محوری

ارائه دهنده :

سید عبدالوهاب تقوی

رشته : فیزیک اتمی و مولکولی

استاد راهنما :

دکتر پرویز الهی

۱۳۸۷ / ۲ / ۲۱

اردیبهشت ماه ۱۳۸۶

۱۰۳۹۴۹

دانشگاه پیام نور
مرکز شیراز

تصویب نامه

پایان نامه با عنوان : بررسی اثرات ترمو - اپتیکی در لیزرهای حالت جامد با دمش دیودی غیر
محوری که توسط آقای سید عبدالوهاب تقوی تهیه و به تصویب هیات داوران امضا کننده در
زیر رسید مورد تایید می باشد .

درجه ارزشیابی: عالی

نمره: ۱۹/۵۰

تاریخ دفاع: ۸۶/۳/۲۵

اعضای هیات داوران

۱- دکتر پرویز الهی ، استادیار بخش فیزیک دانشگاه شیراز (استاد راهنما)

۲- دکتر عبدالرسول قرائتی ، استادیار بخش فیزیک دانشگاه شیراز (استاد داور)

۳- دکتر فریبا ارشاد ، استادیار بخش ریاضی دانشگاه شیراز (نماینده تحصیلات تکمیلی)

سپاسگزاری

از دکتر پرویز الهی که راهنمایی اینجانب را در پژوهش‌های این پایان‌نامه

به عهده داشتند سپاسگزارم و نیز از دکتر حمید نادگران برای

همکاری‌های ایشان متشکرم.

چکیده

بررسی اثرات ترمو - اپتیکی در لیزرهای حالت جامد با دمش دیودی غیر محوری

به وسیله‌ی سید عبدالوهاب تقوی

برای ساختن سامانه‌های لیزری باید به اثرات ترمو - اپتیکی نیز توجه کرد و در طراحی کاواک‌های لیزری این اثرات را نیز در نظر گرفت و برخی را نیز با کاهش گرمای ایجاد درون بلور و به کمک خنک‌کننده‌ها کم کرد .

در این پایان‌نامه دمش تاپ - هت غیرمحوری بر روی بلوری از جنس Nd:YAG را بررسی می‌کنیم . برای این کار ابتدا معادله‌ی توزیع دما را به کمک شرایط مرزی به طور تقریبی حل می‌کنیم .

خواهیم دید که با توجه به بلند بودن طول کریستال لیزری نسبت به شعاع آن و بزرگ بودن این شعاع نسبت به شعاع دمش ، واقطبیدگی حاصل از استرس‌ها و کرنش‌های ترمو - اپتیکی در این نوع دمش نسبت به دمش مرکزی هیچ تفاوتی نخواهد داشت و فقط در توابع توصیف - کننده‌ی دما وابستگی به زاویه‌ی سمتی نیز به وجود می‌آید .

در ضمن به رابطه‌ای برای سامانه‌ی لیزری می‌رسیم که در صورت برقراری ، دمش نا هم‌محور با دمش هم‌محور معادل خواهد بود و می‌توان از انحراف ناچیز پرتو لیزری از مرکز دمش صرف‌نظر کرد .

فهرست :

عنوان	شماره صفحه
فصل صفر : مقدمه.....	۱
۰-۰ پیش زمینه.....	۱
۱-۰ مروری بر برخی پژوهش‌های انجام‌شده.....	۱
فصل اول : لیزرهای حالت جامد.....	۴
۱-۱ مقدمه	۴
۲-۱ فرایند دمش.....	۷
۱-۲-۱ دمش اپتیکی.....	۸
۱-۲-۱-۱ انواع دمش اپتیکی.....	۸
۲-۱-۲-۱ دمش دیودی.....	۹
۳-۱-۲-۱ دمش دیودی طولی.....	۹
۴-۱-۲-۱ دمش دیودی عرضی.....	۱۰
۵-۱-۲-۱ دمش کناری یا دمش انتهایی؟.....	۱۰
۳-۱ پروفیل های دمش.....	۱۳
۱-۳-۱ پرو فیل همگن	۱۳
۲-۳-۱ پروفیل تاپ - هت.....	۱۴

۱۴	.....	۳-۳-۱	پروفیل گاوسی
۱۵	.....	۴-۳-۱	پروفیل سوپر گاوسی
۱۶	.....		فصل دوم : اثرات حرارتی در لیزرهای حالت جامد
۱۶	.....	۱-۲	مقدمه
۱۷	.....	۲-۲	عدسی گرمایی و تغییرات $\frac{dn}{dT}$
۱۹	.....	۳-۲	اثرات انتهایی
۲۰	.....	۴-۲	تغییرات ضریب شکست ناشی از استرس های گرمایی
۲۱	.....	۵-۲	واقطبیدگی
۲۳	.....		فصل سوم : معرفی و حل مساله ی دمش پیوسته و غیر محوری تاپ-هت
۲۳	.....	۱-۳	تابع توزیع دما
۲۵	.....	۲-۳	حل معادله
۲۶	.....	۳-۳	پیدا کردن ثابتها از شرایط مرزی
۲۶	.....	۱-۳-۳	شرط مرزی پیوستگی دو تابع دما بر مرز ناحیه ی دمش
۲۷	.....	۲-۳-۳	شرط مرزی پیوستگی گرادیان دما
۲۹	.....	۳-۳-۳	شرط سر مایش نیو تنی
۳۲	.....	۴-۳	رابطه $Hb = K$
۳۳	.....	۵-۳	اعمال نتایج در کریستال Nd:YAG
۳۹	.....		فصل چهارم : اثرات ترمو- اپتیکی
۳۹	.....	۱-۴	مقدمه
۳۹	.....	۲-۴	تغییرات ضریب شکست در ناحیه ی دمش به علت دوشکستی شدن
۴۱	.....	۳-۴	واقطبیدگی در ناحیه ی دمش

۴۲.....	۴-۴ اثر $\frac{dn}{dT}$
۴۳.....	۵-۴ اعمال نتایج بر کریستال Nd:YAG
۵۲.....	فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری
۵۲.....	۱-۵ نتیجه گیری
۵۳.....	۲-۵ مقایسه با دمش مرکزی با الگوی بیضوی
۵۴.....	۳-۵ محاسن محاسبات
۵۴.....	۴-۵ معایب محاسبات
۵۴.....	۵-۵ پیشنهاد برای کارهای آینده
۵۵.....	ضمیمه ی ۱ : دوشکستی شدن ناشی از استرس
۶۲.....	ضمیمه ی ۲ : اختصارنویسی اجزای تانسورهای نفوذناپذیری دی الکتریکی نسبی و کرنش و ضرایب الاستوپتیکی
۶۳.....	ضمیمه ی ۳ : محاسبه ی ΔB_m همراه با تغییر دستگاه مختصات
۶۷.....	ضمیمه ی ۴: تبدیل دستگاه مختصات به دستگاه مختصات اصلی بیضی ضریب شکست
۶۸.....	فهرست منابع :

فهرست شکل‌ها :

- شکل ۱- لکه‌دمش تاپ - هت غیر محوری ۲۴
- شکل ۲- نمودار دما در ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.05cm$ ۳۴
- شکل ۳- نمودار دما در ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.01cm$ ۳۴
- شکل ۴- نمودار نقاط هم‌دما در ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.05cm$ ۳۵
- شکل ۵- نمودار نقاط هم‌دما در ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.01cm$ ۳۵
- شکل ۶- نمودار دما در خارج ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.05cm$ ۳۶
- شکل ۷- نمودار دما در خارج از ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.01cm$ ۳۶
- شکل ۸- نمودار نقاط هم‌دما در خارج از ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.05cm$ ۳۷
- شکل ۹- نمودار نقاط هم‌دما در خارج از ناحیه‌ی دمش و با مقدار $\delta = 0.01cm$ ۳۷
- شکل ۱۰- نمودار نقاط هم‌دما در تمام حجم بلور و با مقدار $\delta = 0.05cm$ ۳۸

شکل ۱۱- نمودار نقاط هم‌دما در تمام حجم بلور و با مقدار $\delta = 0.01cm$

۳۸

شکل ۱۲- نمودار تغییرات ضریب شکست ناشی از استرس‌های گرمایی در بلور و در دو جهت

۴۳

r و φ

شکل ۱۳- نمودار دوبعدی تغییرات $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به φ و در دو فاصله‌ی مختلف

۴۴

نسبت به مرکز دمش

شکل ۱۴- نمودار دوبعدی تغییرات $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به φ و در دو فاصله‌ی مختلف

۴۵

نسبت به مرکز دمش

شکل ۱۵- نمودار دوبعدی تغییرات $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به δ و در زاویه‌های مختلف و

۴۶

فاصله‌های مختلف نسبت به مرکز دمش

شکل ۱۶- نمودار دوبعدی تغییرات $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به δ و در زاویه‌های مختلف و

۴۷

فاصله‌های مختلف نسبت به مرکز دمش

شکل ۱۷- نمودار دوبعدی تفاضل $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به δ و در زاویه‌های مختلف و

۴۸

فاصله‌های مختلف نسبت به مرکز دمش

شکل ۱۸- نمودار سه‌بعدی تطابق $\Delta n_{St,r}$ و $\Delta n_{St,\varphi}$ نسبت به δ و r و در زاویه‌های مختلف و

۴۹

فاصله‌های ممکن نسبت به مرکز دمش

- شکل ۱۹- نمودار واقطبی‌دگی در دو حالت دمش محوری و غیر محوری و تفاضل آنها ۵۰
- شکل ۲۰- نمودار تغییرات ضریب شکست به علت اثرات مستقیم گرما بر بلور ۵۱
- شکل ۲۱- جهات کریستالی در بلور YAG ۵۸
- شکل ۲۲- جهات کریستالی و کرنشی برای یک میله‌ی YAG با تقارن استوانه‌ای ۵۸
- شکل ۲۳- سمت و سوی Indicatrix مربوط به یک میله‌ی YAG که تحت استرس ۶۰
- گرمایی قرار گرفته از نمای صفحه‌ی عمود بر محور میله

فصل صفر

مقدمه

۰-۰ پیش زمینه

لیزرهای توان بالا با ویژگی‌های مدی و طیفی عالی برای کاربردهایی همچون ماشین‌های لیزری، پزشکی، اپتیک کوانتومی، اپتیک غیرخطی، هم‌جوشی و تداخل‌سنجی مورد نیاز است. با افزایش توان لیزری برای آنکه کیفیت پرتو خروجی افت پیدا نکند باید به اختلالات ناشی از آثار ترمو-اپتیکی و اپتیک غیرخطی توجه کنیم برای کاربردهایی که کیفیت پرتو مهم نیست می‌توان از بررسی برخی پدیده‌ها همچون عدسی‌گرمایی صرف‌نظر کرد ولی برای کاربرد هایی چون مشاهده‌ی امواج تداخلی گرانشی، پرتوهای با کیفیت عالی مورد نیاز است و از این‌رو در این پدیده‌ها باید با دانستن توزیع دمای درون کریستال لیزری این آثار را بررسی کرد.

۱-۰ مروری بر برخی پژوهش‌های انجام‌شده

لیزرهای حالت جامد با دمش انتهایی به دلیل کاربردهای بسیار گسترده‌ی آنها شامل طیف-سنجی اتمی و مولکولی [1-4] توجه زیادی را به خود جلب کرده‌اند. در این موارد برای جمع-آوری داده‌های دقیق طیفی پرتوهای با ویژگی‌های عالی لازم است. اولین بار Newman [5] استفاده از نیمه رساناها به عنوان منبع دمش لیزرهای حالت جامد را مورد توجه قرار داد و تابش نزدیک ۸۸۰ نانومتر را برای دیود GaAs بررسی کرده

بود، مدت کوتاهی بعد از او Keyes و Quist [6] اولین لیزرهای حالت جامد را توسط اولین دیود GaAs توصیف کردند [7-10].

Ross [11] اولین دمش دیودی لیزر Nd:YAG که به وسیله یک دیود GaAs با دمش انتهایی شروع به کار می‌کرد را شرح داد. تحقیقات زیادی در زمینه دمش دیودی لیزرهای Nd:YAG در دمای نزدیک به دمای اتاق [12-13] و نزدیک به آن [14-15] انجام شده است همچنین کار بر روی لیزر Nd:YAG با دمش انتهایی در کارهای Soviet Union [16-20] انجام شده است.

برای حل معادله‌ی رسانش گرمایی برای دمش پیوسته و پالسی بر روی میله‌های لیزری استوانه‌ای با دمش انتهایی یک راه‌حل تحلیلی توسط Farrukh و دیگران [21] ارائه شده است در این نوشته شرایط مرزی همرفتی و رسانشی توصیف شده است در حالی که پژوهش Farrukh بر پایه‌ی شرایط مرزی همرفتی است. در دمش‌های طولی، توزیع دمش ناهمگن نسبت به دمش همگن پژوهش بیشتری می‌طلبد. در کار پژوهشی مربوط به Tidewell و دیگران [22] که از مشتقات Z در معادله‌ی رسانش گرمایی صرف نظر شده است یک توزیع دمایی کاملاً لگاریتمی به دست آمده است. در پژوهش MacDonald و دیگران [23] برای فاصله‌های کانونی ایجاد شده درون رسانه‌ی لیزری به سبب آثار گرمایی یک معادله به دست آمده است.

در کار پژوهشی مربوط به W.Koechner و Dennis.K.Rice [24] اثرات ترمو-اپتیکی به وجود آمده در لیزرهای Nd:YAG بررسی شده است و به معادلات لازم برای مطالعه‌ی این آثار دست یافته‌اند. کار ما بر پایه‌ی همین معادلات است. البته در مقاله‌ی مزبور دمش اپتیکی تاپ - هت بررسی شده است. در کار مربوط به David C.Brown [25] لیزرهای با توان نسبتاً بالا و با دمش تاپ - هت و نیز سردکننده‌هایی همچون آب و نیتروژن مایع مورد بررسی واقع شده‌اند. در کار پژوهشی P Elahi و H Nadgaran [26] دمش سوپرگاوسی مطالعه

شده است . در دو کار دیگر تحقیقاتی مربوط به David C. Brown [27-28] آثار غیرخطی ناشی از گرمای تولیدی در لیزر Nd:YAG محاسبه شده‌اند . توضیحات کامل در مورد آثار ترمو-اپتیکی به وجودآمده در بلورهای لیزری و محاسبات آنها را می‌توان در مرجع [29] مطالعه کرد .

یتریوم آلومینیوم گارنت (YAG) دارای تقارن هندسی و از گروه فضایی O_h (نماد Schoenflies) است و بنابراین هرگاه استرسی مکانیکی به آن وارد نشود همسانگرد خواهد بود . دوشکستی‌شدن که به دلیل دمش حتما" اتفاق می‌افتد سبب تغییرات مهمی در توان خروجی و شکل پرتو خروجی می‌شود . ما این پدیده را در بلور لیزری (Nd:YAG) که بلور (YAG) آمیخته‌شده با درصد ناچیزی از نیودیم است مطالعه می‌کنیم دلیل این اختلاط بهینه کردن و زیادکردن پرتوهای لیزر حاصل از این بلور است . این بلور یکی از بهترین بلورهای لیزری است که دارای خواص و استحکام کافی می‌باشد .

فصل اول

لیزرهای حالت جامد

۱-۱ مقدمه

لیزرهای حالت جامد لیزر هایی هستند که محیط فعال آنها شامل بلور همراه با تزریق ماده‌ی ناخالصی است. یونهای ناخالصی تزریق شده به بلور به عنوان ماده فعال به کار برده می‌شود. در بیشتر لیزرهای حالت جامد تعدادی از یونهای فعال ماده مهمان جایگزین تعدادی از یونهای ماده میزبان می‌شوند. معمولاً این یونها شامل یون دو یا سه ظرفیتی عناصر خاکی کمیاب مثل: Yb^{3+} و Er^{3+} و Nd^{3+} و ... و یونهای فلزات واسطه مثل: Cr^{3+} و Ni^{3+} و ... و یونهای اکتانید ها مثل: U^{3+} است.

گذارهایی که در عمل لیزر شرکت دارند حالت های متعلق به لایه های داخلی پر نشده‌اند. بنا براین این گذارها تحت تأثیر میدان بلور واقع نمی‌شوند و کاملاً "تیزند یعنی τ (زمان واهلش از گذار به گذار پایین تر) بزرگ است؛ در نتیجه آهنگ دمش آستانه برای لیزر چهار ترازوی یعنی $W_p \propto 1/6\tau$ برای عمل لیزر به اندازه ی کافی پایین است. ماده‌ی میزبان با توجه به شرایط عمل لیزرها باید دارای خواصی همچون سختی، بی اثر بودن از نظر شیمیایی، عدم وجود تنش درونی و تغییر ضریب شکست و سادگی از نظر ساخت باشد.

انواع گوناگون لیزر های حالت جامد بر حسب نوع ماده‌ی فعالی که در آن به کار می‌روند

عبارتند از:

(a) گارنتها مثل: Nd:YAG یتریوم آلومینیوم گارنت آلییده شده با نئودیوم. این ماده بلور سخت همگنی است که می تواند در حالتی رشد کند که بلور خواص نوری خوبی داشته باشد. این بلور دارای آستانه پایین و بازده بالا است و بهترین میزبان می باشد.

(b) آلومینیتها

(c) اکسی سولفاتها

(d) فسفاتها و سیلیکتها

(e) فلوراید ها

(f) سرامیکها

(g) واناداتها .

انتخاب کریستال های میزبان لیزری

گستره ی متغییری از کریستال های میزبان برای یون Nd وجود دارد؛ بسیاری از آنها به طور موفقیت آمیزی تحت دمش دیودی جواب داده اند . برخی از آنها ویژگی های منحصر به فردی دارند که برای کار برد های معین مورد استفاده قرار می گیرند . به عنوان مثال کریستال های استوکیو متریک با غلظت زیادی از Nd سه ظرفیتی اجازه ی جذب می دهند. که یون Nd باید المان شبکه باشد اما نه المانی که تمام عناصر حول آن قرار بگیرند . این مواد به خوبی تابش دمیده را جذب می کنند ، نتیجه ی آن ساخت المان بهره ی خیلی نازک است. کریستال های Self-doubling (خود دوتایی) هماهنگ های اول و دوم را ایجاد می کنند. این کریستال ها تابش 532nm (سبز) را مستقیما ایجاد می کنند. همچنین برخی کریستالها گذار

های بیش از $1 \mu m$ را ایجاد می‌کنند. به عنوان مثال $(YALO)YALO_3$ برای ایجاد تابش ترجیح داده می‌شود.

در کل ویژگی‌های دلخواه کریستال برای انتخاب آن عبارتند از:

— برای تهیه در دسترس باشد.

— روش‌های رشد فوری باشد.

سازندگان به طور عادی قادرند تا ماده‌ی با کیفیت اپتیکی بالا و یکنواخت آلایده شده با Nd را تهیه کنند. چندین ویژگی اضافی وجود دارد که برای دمش دیودی مطلوب است. ویژگی‌های گرمایی ساز گاز با نشت انرژی زیاد تولید شده با دیودهای لیزری اولین مورد است. طول موج‌های خروجی دیود با خطوط جذبی قوی Nd جفت (match) می‌شود. بنا براین عمق جذبی کوتاه است و توان‌های دمش چند واتی درون چند ده میلی‌متر از انتشار درون میله جذب می‌شود. مقداری از این انرژی به گرما تبدیل می‌شود، که می‌تواند آثار زیان‌باری چون عدسی گرمایی، دو شکستگی شدن و شکستگی گرمایی را ایجاد کند.

دوم آنکه پهنای باند جذبی ماده مهم است. پهنای باند آرایه‌ی دیودی چندین نانومتر است. اگر خطوط جذبی Nd بسیار نازک باشد، بسیاری از نور دمشی از حجم فعال عبور می‌کند و به کم شدن بهره‌ی پمپ منجر می‌شود. به این دلیل کریستال باید در طول موج دیودی جذب قوی از خود بروز دهد. به عنوان مثال، طیف جذبی YALO یک دنباله‌ی خطوط جذبی ضعیف نزدیک 800 nm را شامل می‌شود.

سرانجام کریستال‌ها باید بهره‌ی اپتیکی زیادی ایجاد کنند.

سه کریستال میزبان معروف که ویژگی‌های مطلوب دمش پمپی را دارند عبارتند از:

YAG و YLF و YVO_4 .

۱-۲ فرایند دمش

انرژی تحریک کننده‌ی آستانه برای نوسان لیزر باید به صورت پایداری در پهنای طول موج خاصی که بزرگتر از اختلاف انرژی دوتراز از ترازهای انرژی ماده‌ی فعال که نوسان لیزر بین آن دو تراز صورت می‌گیرد تابش کند، به فرایندی که باعث این برانگیختگی می‌شود دمش گویند. انواع دمشها به کمک منبع‌های گوناگون انرژی عبارتند از :

۱- اپتیکی

الف) نا همدوس، لامپ درخشی، دیود لیزرها

ب) همدوس، لیزر دیگر

۲- الکترونی

الف) تخلیه‌ی الکتریکی گاز

ب) باریکه‌ی الکترونی پراثری

۳- کوره‌ی گرمایی

۴- واکنش شیمیایی

الف) سوختن شیمیایی ؛ شعله

ب) سوختن سریع؛ انفجار

۵- ذرات سنگین

الف) باریکه‌ی نوری

ب) محصولات شکافت ناشی از یک محیط شبه راکتور

۶- تابش تولید کننده‌ی یون

الف) بمب هسته‌ای

ب) منبع پرتو X .

انتخاب منبع انرژی به نوع ماده‌ی فعال، مقدار توان مورد نیاز تولیدی از لیزر، هزینه‌ی ای که در نظر داریم برای ساخت لیزر پردازیم و حتی مقدار مورد نیاز همدوسی باریکه‌ی خروجی لیزر و طول موج خروجی بستگی دارد. به عنوان مثال چون جذب خطوط طیفی در گازها کمتر از جامدات است برای دمش در لیزر گازی از روش لامپ درخشی استفاده نمی‌کنیم، در حالی که این روش در لیزرهای حالت جامد استفاده می‌شود. به عکس قوس الکتریکی که در لیزرهای حالت گازی استفاده می‌شود به دلیل نارسانایی بلورهای جامد در این نوع لیزرها استفاده نمی‌شود.

۱-۲-۱ دمش اپتیکی

در دمش اپتیکی نور چشمه‌ای قوی به وسیله‌ی ماده‌ی فعال جذب می‌شود و در نتیجه اتمها به تراز بالاتر دمیده می‌شوند. این روش مخصوصا برای لیزرهای مایع مناسب است. در جامدات و مایعات به دلیل پهن‌شدگی قابل ملاحظه‌ای که وجود دارد در این مواد به جای ترازهای دمش با نوارهای دمش سروکار داریم؛ که می‌توانند بخش قابل توجهی از نورگسیل شده توسط لامپ دمش را جذب کنند.

۱-۲-۱-۱ انواع دمش اپتیکی

بازده انتقال پرتو از منبع به محیط لیزر قسمت بزرگی از بازده کل در سیستمهای لیزری را تشکیل می‌دهد. یک دمش مناسب می‌تواند جفت‌شدگی خوب را بین چشمه و محیط فعال جذب فراهم کند. همچنین می‌تواند باعث توزیع مناسب چگالی دمش در محیط لیزر شود و یا اگر اختلالی در آن ایجاد شود، اثراتی از قبیل غیریکنواختی، واگرایی و اعوجاجهای نوری در پرتو خروجی را شامل شود.

برای دمش اپتیکی می‌توان سه شکل مهم زیر را برشمرد :

(۱) فلاش لامپ

(۲) دمش دیودی

(۳) باریکه نوری لیزری دیگر .

۱-۲-۱-۲ دمش دیودی

برای دست یابی به توانهای بالای لیزر های حالت جامد، فیبرهای جفت شده با دیود لیزرها، به عنوان چشمه های دمش به کار می‌روند. در این حالت توزیع توان دمش به وسیله فیبرها باعث می‌شود که بتوانیم مشددهای لیزری را از چشمه جدا نگه داریم . بنابراین مشددهای لیزری می‌توانند از آشوبهای چشمه‌ی دمش جدا باشند .

دمش لیزر دیودها را می‌توان به دو دسته‌ی مهم تقسیم کرد:

(a) دمش طولی

(b) دمش عرضی .

۱-۲-۱-۳ دمش دیودی طولی

در این روش پرتو لیزر دیود از یک انتهای کریستال و یا از دوطرف تحت زاویه ای معین نسبت به محور کریستال به محیط ماده‌ی فعال تابیده می‌شود . به عبارتی دیگر در این آرایش پرتو دیود لیزر موازی با محور اپتیکی و جهت انتشار موج در تشدیدگر است. برای این کار باید ابتدا پرتو خروجی دیود لیزر را موازی کرد و سپس آن را روی بلور متمرکز کرد. بهره‌ی جفت-شدگی بین حجم مد و حجم ناحیه‌ی تحریک شده تقریباً صد در صد است .